

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DİNİ QURUMLARLA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ**

AZƏRBAYCAN İLAHİYYAT İNSTİTÜTU

**DİN ARAŞDIRMALARI
JURNALI**

Nº 2 (11). DEKABR 2023

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DİNİ QURUMLARLA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ
AZƏRBAYCAN İLAHİYYAT İNSTİTÜTU**

DİN ARAŞDIRMALARı JURNALI

MƏSLƏHƏTÇİ:
i.f.d., dos. Aqil Şirinov

BAŞ REDAKTOR:
f.f.d., dos. Mirniyaz Mürsəlov

REDAKTOR:
Elnara Ağaoğlu

REDAKSİYA HEYƏTİ:

F.e.d. Mübariz Qurbanlı (Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi – Azərbaycan) • Prof. Etibar Nəcəfov (Azərbaycan) • Prof. İlham Məmməzdəzə (Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası – Azərbaycan) • Prof. Saffet Köse (İzmir Katip Çelebi Universiteti – Türkiye) • Prof. Nəbi Mehdiyev (Trakya Universiteti – Türkiye) • Prof. Zekeriya Güler (İstanbul 29 Mayıs Universiteti – Türkiye) • Prof. Abdullah Kahraman (Marmara Universiteti – Türkiye) • Prof. Mustafa Altundağ (İstanbul 29 Mayıs Universiteti – Türkiye) • Prof. Muammer Erbaş (Dokuz Eylül Universiteti – Türkiye) • Prof. Damir Muxetdinov (Moskva İslam İnstitutu – Rusiya) • Prof. Aafia Sohail Xan (Müsulman İnstitutu – Pakistan) • Prof. Əbülfəzi Kiyaşimşki (Əmir Kəbir Universiteti – İran) • Prof. Məhəmməd Səidi Mehr (Terbiyyət Müddərisi Universiteti – İran) • Dos. Shamsadin Kerim (“Nur-Mübarək” Misir İslam Mədəniyyəti Universiteti – Qazaxistan) • Dos. Ansar Jodik (Friburg Universiteti – İsveçrə) • Dos. Bahram Həsənov (Baybut Universiteti – Türkiye) • fil.f.d. Səyyad Salalı (Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi – Azərbaycan) • Dos. Aqil Şirinov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Mübariz Camalov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Mimiyyaz Mürsəlov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Elnurə Əzizova (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Anar Qafarov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Əhməd Niyazov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. İlkin Əlimuradov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Asəf Qənbərov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Namiq Abuzərov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Elvüsal Məmmədov (Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası – Azərbaycan) • Dos. Ələddin Məlikov (Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası – Azərbaycan) • Dos. Məmmədəli Babashlı (Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası – Azərbaycan) • Dos. Aslan Həbibov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dos. Rəşad Mustafa (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • Dr. Abdullah Demir (Ankara Yıldırım Beyazıt Universiteti – Türkiye) • i.f.d. Ceyhun Məmmədov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • f.f.d. İbrahim Quliyev (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • f.f.d. Kövsər Tağıyev (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • i.f.d. Ülkər Abuzərova (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • f.f.d. Vüqar Səmədov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • f.f.d. Faiq Əhməzdəzə (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • f.f.d. İrads Tağıyeva (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • f.f.d. Qafqaz Abdurahmanov (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • f.f.d. Aliyə Mürsəlova (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan) • s.f.d. Elnur Əzimli (Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu – Azərbaycan)

ƏDƏBİ REDAKTORLAR:

dos. İlkin Əlimuradov
s.f.d. Daşdəmir Mahmandarov
f.f.d. Aliyə Mürsəlova
Leyla Salayeva
Rəna Həsrətova

ƏLAQƏ:

Məhəmməd Naxçıvanı, 29/Yasamal/Bakı
journal@ait.edu.az
Tel.: (012) 436 77 66 (daxili: 402),
(070) 250 05 27

ISSN: 2618-0030

Tiraj: 600

Nº 2 (11) DEKABR 2023
© Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu

**ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ПО РАБОТЕ С РЕЛИГИОЗНЫМИ ОБРАЗОВАНИЯМИ
АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ ИНСТИТУТ ТЕОЛОГИИ**

ЖУРНАЛ РЕЛИГИОЗНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

СОВЕТНИК:

д.ф.т., доц. Агиль Ширинов

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

д.ф.ф., доц. Мирнияз Мурсалов

РЕДАКТОР:

Эльнара Агаоглу

СОСТАВ РЕДАКЦИИ:

Д.ф.н. Мубариз Гурбанлы (Государственный комитет Азербайджанской Республики по работе с религиозными образованиями – Азербайджан) • Проф. Этибар Наджафов (Азербайджан) • Проф. Ильхам Мамедзаде (Национальная академия наук Азербайджана – Азербайджан) • Проф. Саффет Кесе (Измирский университет Катип Челеби – Турция) • Проф. Наби Мехдиев (Университет Тракия – Турция) • Проф. Зекерия Гюлер (Стамбульский Университет 29 мая – Турция) • Проф. Абдулах Каҳраман (Университет Мармары – Турция) • Проф. Мустафа Алтундаг (Стамбульский Университет 29 мая – Турция) • Проф. Муаммер Эрбаш (Университет Докуз Эйльоль – Турция) • Проф. Дамир Мухетдинов (Московский исламский институт – Россия) • Проф. Аалия Сохail Хан (Мусульманский Институт – Пакистан) • Проф. Абульфазис Кияшимишаки (Университет имени Амира Кабира – Иран) • Проф. Мухаммед Саиди Мехр (Университет Тарбият Модарес – Иран) • Доц. Шамсадин Керим (Египетский университет исламской культуры “Нур – Мубарак” – Казахстан) • Доц. Ангар Джодик (Фрибургский университет – Швейцария) • Доц. Бахрам Гасанов (Университет Байбурта – Турция) • д.ф.фил. Сайяд Салахлы (Государственный комитет Азербайджанской Республики по работе с религиозными образованиями – Азербайджан) • Доц. Агиль Ширинов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Мубариз Джамалов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Мирнияз Мурсалов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Эльнура Азизова (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Анар Гафаров (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Ахмед Ниязов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Илькин Алимургадов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Асаф Ганбаров (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Намик Абузаров (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Эльвиносал Мамедов (Национальная академия наук Азербайджана – Азербайджан) • Доц. Аладдин Меликов (Национальная академия наук Азербайджана – Азербайджан) • Доц. Мамедали Бабашлы (Национальная академия наук Азербайджана – Азербайджан) • Доц. Аслан Хабибов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • Доц. Ращад Мустафа (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Абдулла Демир (Университет Анкара Иылдырым Беязыт – Турция) • д.ф.т. Джейхун Мамедов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Ибрагим Гулиев (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Ковсер Тагиев (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.т. Улькер Абузарова (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Вигор Самедов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Фаик Ахмедзаде (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Ирада Тагиева (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Кафказ Абдурахманов (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.соц. Даշдемир Махмандаров (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.ф. Алия Мурсалова (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан) • д.ф.соц. Эльнур Азимли (Азербайджанский институт теологии – Азербайджан)

ЛИТЕРАТУРНЫЕ РЕДАКТОРЫ:

доц. Илькин Алимургадов

д.ф. соц. Даշдемир Махмандаров

д.ф.ф. Алия Мурсалова

Рена Хасратова

Лейла Салаева

КОНТАКТЫ:

Магомед Нахчивани, 29 /Ясамальский район/Баку

journal@ait.edu.az

Тел.: (012) 436 77 66 (внутр.: 402),

(070) 250 05 27

ISSN: 2618-0030

Тираж: 600

№ 2 (11). ДЕКАБРЬ 2023

**THE STATE COMMITTEE ON RELIGIOUS ASSOCIATIONS
OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN
AZERBAIJAN INSTITUTE OF THEOLOGY**

JOURNAL OF RELIGIOUS STUDIES

ADVISOR:

Assoc. Prof. Agil Shirinov

EDITOR-IN-CHIEF:

Assoc. Prof. Mirniyaz Mursalov

EDITOR:

Elnara Agaoglu

EDITORIAL BOARD:

Assoc. Prof. Mubariz Gurbanli (The State Committee on Religious Associations of the Republic of Azerbaijan) • Prof. Etibar Najafov (Azerbaijan) • Prof. İlham Mammadzade (Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan) • Prof. Saffet Kose (İzmir Katip Celebi University, Türkiye) • Prof. Nabi Mehdiyev (Trakya University, Türkiye) • Prof. Zekeriya Gular (İstanbul 29 Mayıs University, Türkiye) • Prof. Abdullah Kahraman (Marmara University, Türkiye) • Prof. Mustafa Altundag (İstanbul 29 Mayıs University, Türkiye) • Prof. Muammer Erbаш (Dokuz Eylül University, Türkiye) • Prof. Damir Mukhətədinov (Moscow Islamic Institute, Russia) • Prof. Aalia Sohail Khan (Muslim Institute, Pakistan) • Prof. Abulfazl Kiyashimshaki (Amir Kabir University, Iran) • Prof. Məmməd Səid Mehr (Təribat Modares University, Iran) • Assoc. Prof. Şəmsəddin Kerim (Egyptian University of Islamic culture Nur-Mubarak, Kazakhstan) • Assoc. Prof. Ansgar Jodik (University of Fribourg, Switzerland) • Assoc. Prof. Bahram Hasanov (Bayburt University, Türkiye) • PhD Sayyad Salalı (The State Committee on Religious Associations of the Republic of Azerbaijan) • Assoc. Prof. Agil Shirinov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Mubariz Jamalov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Mirmiyaz Mursalov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Elnurə Azizova (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Anar Gafarov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Ahmad Niyazov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. İlkin Alimuradov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Asaf Ganbarov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Namig Abuzarov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Elvusal Mammadov (Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Aladdin Malikov (Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Məmmədəli Babashlı (Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Aslan Habibov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assoc. Prof. Rashad Mustafa (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Abdulla Damir (Ankara Yıldırım Beyazıt University, Türkiye) • Assist. Prof. Jeyhun Mammadov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. İbrahim Gülyev (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Kovşar Tagiyev (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Ulkar Abuzarova (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Vugar Samadov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Faig Ahmadzadeh (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. İrada Tagiyeva (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Gafgaz Abdurahmanov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Dashdemir Mahmandarov (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Aliya Mursalova (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan) • Assist. Prof. Elnuz Azimli (Azerbaijan Institute of Theology, Azerbaijan)

COPY EDITORS:

Assoc. Prof. İlkin Alimuradov

Assist. Prof. Dashdemir Mahmandarov

Assist. Prof. Aliya Mursalova

Leyla Salayeva

Rana Hasratova

CONTACT:

Mahammad Nakhchivani 29, Yasamal, Baku

journal@ait.edu.az

Tel.: (012) 436 77 66 (ext.: 402)

(070) 250 05 27

ISSN: 2618-0030

Circulation: 600

No 2 (11). DECEMBER 2023